

AN INVESTIGATION OF ACADEMIC MOTIVATION RESOURCES OF VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS

Mustafa GÜÇLÜ

*Assoc. Prof.. Dr., Erciyes University, Turkey, mguclu@erciyes.edu.tr
ORCID: 0000-0002-7565-3554*

Received: 03.12.2019 Accepted: 20.04.2020

ABSTRACT

The vocational high schools in Turkey play an important role in the training of qualified human resources. However, the students who attend this school are able to show the desired success only if their academic motivation level is good. Therefore, the motivation resources of students attending vocational high schools should be acknowledged and necessary measures should be taken. The purpose of this research is to provide information about the ongoing academic motivation of students in vocational high schools in Turkey and to provide data to the teachers, administrators and curriculum specialists working in vocational high schools. "Academic Motivation Scale" adapted to Turkish by Çakır (2006) was used in the study and was applied to a total of three hundred and thirty-three students. According to the research result; While the internal and external motivations of the students attending vocational high schools do not differ according to the gender variable, it is observed that the male students get more points in the sub-scale of non-motivation. While students with good family economic status get more points in the internal and external motivation sub-scale, students with poor family economic status score more in the non-motivation sub-scale. Besides, according to the research result; it is observed that while the education level of the parents increases, the internal and external motivation levels of the students also increase and as the grade levels increase, the students in the upper classes experience more motivation.

Keywords: Vocational high school, academic motivation, non-motivation, gender, family socio-economic situation

INTRODUCTION

The natural resources and trained manpower are the most important factors affecting the development of a country because the production consists of these two basic elements. For this reason, it is necessary for all countries to aim for development, make the best use of natural resources and manpower and to obtain high levels of efficiency. The education is the most important tool to achieve this. Making the best use of natural resources in a country can only be possible with a well-trained manpower (Güçlü, 2015). One of the most important responsibilities in this regard falls on vocational education.

As a concept, the vocational education is a training area developed for individuals who want to specialize in a profession in line with their knowledge, skills and interests, and plays a role in meeting the human need for professions (Bolat, 2016). Social expectations, the driving force of development and the requirements of industrial environments have become a constructive force in shaping vocational education. Indeed, vocational-technical education is a kind of education that is compulsory to meet individual, social, economic, cultural and national needs in the individual's life (Özsoy, 2007).

One of the most important laws in the regulation of vocational training in Turkey is the National Education Basic Law No. 1739 established in 1973. This law includes the following statements about vocational education: "The development of national education is planned and carried out in a fashion that will focus on vocational and technical education, which will provide the required technological development in industrialization and modernization in agriculture, in accordance with the economic, social and cultural development goals." (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

The vocational and technical education institutions are the busiest institutions of vocational education in Turkey. This stage of education is particularly important in terms of increasing and building up development and employment, and increasing competitiveness. Therefore, it is necessary to create social awareness because vocational and technical education should be given due importance in Turkey in order to adapt to the 21st century (Alkan et al., 1999) and in addition, vocational and technical education has the potential to ensure the development of the country socially and economically, as it directly affects the economy individually and socially (MEB, 2018).

The main purpose of vocational and technical education in a country is to harmonize the expectations of the country and the individual in terms of employment. Vocational and technical education aims not only to educate students as good citizens, but also to prepare them for higher education and business life by giving them a common general culture in line with their interests and abilities (Amoor, 2011).

However, it is difficult to say that social awareness about the importance of vocational and technical high schools is sufficient because vocational and technical education is considered as a secondary education in the society. General secondary education and higher education are considered more important in terms of social and

economic value in the society. Such a perception prevents successful students from opting vocational high schools. In addition, the private sector does not sufficiently participate in vocational and technical education processes, does not give priority to graduates of this school in employment and does not apply a different conduct of wages according to their vocational education fields and levels. Parents place higher value on higher education; however, graduates of vocational and technical education are unable to achieve the expected success in transition to higher education (MEB, 2018).

Another problem with vocational high schools is about student admission. Vocational high school students are admitted according to their academic success only, their temperament, ability and interests are not taken into account. There is no widespread vocational skills assessment and guidance system that determines the professional interests and abilities of the students since the basic education and directs the students and their families accordingly. The current curriculum structure does not have a program structure in which students can discover their interests and abilities. In addition, the lack of academic readiness of students with vocational and technical education leads to a decrease in their success (MEB, 2018).

Researches show that the additional points given to the vocational high school graduates in the university entrance exams if they choose the continuation of their fields, the obligation of having a profession in case of not being able to settle in higher education, giving the vocational high school graduates the right to pass without a test and going into business life in a shortcut way are important in terms of the school preferences of vocational high school students (Dikmen, 2007).

In order to obtain the desired efficiency from vocational high schools, problems should be handled, students attending these schools should consciously elect these schools, and awareness should be raised on the importance of vocational education in the society. In addition, the fact that vocational high school students do not have a specific goal regarding their attendance to school affects their success negatively. It is considered that knowing the motivation sources of vocational high school students and using the outcome results in the theory and application process will increase the importance and meaning of the school in the eyes of the students and the society. In this study, it is aimed to investigate the sources of academic motivation of vocational high school students. It is expected that the results will contribute to the learning-teaching processes, curriculum development studies and the determination of the education policy.

The Aim of the Study

The aim of this research is to examine the academic motivation sources of vocational high school students in terms of different variables. For this purpose, answers were sought for the following questions:

1. Do the motivation levels of vocational high school students differ according to their gender?
2. Do the motivation levels of vocational high school students differ according to their family income?

3. Do the motivation levels of vocational high school students differ according to the education levels of the mothers?
4. Do the motivation levels of vocational high school students differ according to their father's education levels?
5. Do the motivation levels of vocational high school students differ according to their class levels?

METHOD

The Model of the Research

The research was carried out in survey model. Researches carried out in the survey model are the studies conducted on large groups in which the opinions and attitudes of individuals in the group about a case or event are taken, and cases and events are tried to be described. The researcher tries to describe the current situation in detail and give detailed information about the situation (Karakaya, 2012). In the research, academic motivation sources of vocational high school students were tried to be revealed.

Universe and Sampling

The universe of the research consists of students who attend vocational high schools in the 2019-2020 academic year. The sample of the study consists of 333 students selected from a province in Central Anatolia by random sampling method. Due to the fact that there are many fields under the title of vocational high school, the random sampling method was chosen and heterogeneity was tried to be ensured with randomly selected participants from every field as much as possible. Descriptive characteristics of the students constituting the sample are given in Table 1:

Table 1. Distribution of Students in the Research According to Their Descriptive Features

	Variables	f	%
Gender	Female	59	17,7
	Male	274	82,3
Family Income	0-1500 TL	60	18,0
	1501-3000 TL	169	50,8
	3001 TL and above	104	31,2
Mother's education level	Primary School	122	36,6
	Secondary School	104	31,2
	High School	65	19,5
	University	32	9,61
Father's education level	Primary School	96	28,8
	Secondary School	107	32,1
	High School	97	29,1
	University	33	9,91
Grade	10 th Grade	156	46,9
	11 th Grade	92	27,6
	12 th Grade	85	25,5

When Table 1 is examined, It is seen that the 59 (17.7%) of the students are female and 274 (82.3%) are male; 60 (18.0%) of the family income up to 1500 TL, 169 (50.8%) of 1501-3000 TL and 104 (31.2%) of 3001 TL and above; 122 (36.6%) of the students' mother education level is primary school, 104 (31.2%) is secondary school, 65 (19.5%) is high school and 32 (9.61%) is university; 96 (28.8%) of the students' father education level is primary school, 107 (32.1%) is secondary school, 97 (29.1%) is high school and 33 (9.91%) is university; 156 (46.9%) of the students are 10th grade, 92 (27.6%) are 11th grade and 85 (25.5%) are 12th grade.

Data Collection Instrument

In the research, the academic motivation scale was also used in addition to the personal information form. The academic motivation scale is a motivation scale for education and has been translated from a French scale called "*Echelle de Motivation en Education (EME)*" to English. The scale consisting of 28 items and three sub-scales was translated into Turkish by Çakır (2006) and an adaptation study was carried out. Scale was reduced to 22 items that make up the three dimensions: internal motivation, external motivation and non-motivation. Getting a high score from the scale ranked as 7-point Likert means high motivation source.

In the reliability analysis of the scale, the Cronbach Alpha co-efficient in terms of internal consistency was determined to be ,85 for the sub dimension intrinsic motivation; ,87 for the sub dimension extrinsic motivation and ,81 for the sub dimension lack of motivation. The values obtained indicate that the reliability of the scale is above the acceptable limits.

In this descriptive study, the reason for using a scale as a data collection instrument is the fact that the study aims to reveal the current situation and that it will be a resource for new qualitative studies with the findings to be obtained from this study.

Collection of Data

The data collection process of the research was carried out in the fall semester of the 2019-2020 academic year. Data collection tool was distributed to the student group determined on the basis of volunteering and explanations were made for filling out the form. Students were given 25-30 minutes and it was emphasized that the answers of the students will be kept confidential.

Analysis of Data

SPSS 25.00 software was used to analyze the data in the research. Before moving on to the analysis of the data, the normal distribution of the variables was examined and the tests to be administrated were determined accordingly. It was seen that the variables have a structure suitable for normal distribution and the parametric tests were used in the analyses within this framework.

In order to reveal the differentiation status of academic motivation level by gender variable, t test analysis was conducted for independent groups. One-way analysis of variance (ANOVA) was used to reveal the differentiation status of students' motivation levels according to family income, mother's education levels, father's education levels and classes, and TUKEY test was used as one of the advanced statistical techniques in order to determine the source of the differences.

FINDINGS (RESULTS)

In this section, the findings are given in accordance with the sub-problems of the research and the comments on the analysis of the data are also found. First, the findings obtained from the analyses performed on the normal distribution of the variables are given in Table 2.

Normal distribution has two components as being skewness and kurtosis. When a variable has normal distribution, the skewness and kurtosis values of the variable are equal to zero. However, the skewness and kurtosis values are in the range of (-1/+1), the distribution is considered to be quite close to normal.

Table 2. The Skewness and Kurtosis Co-Efficients of the Normal Distribution of the Variables

Dimensions	Skewness co-efficient	Kurtosis co-efficient
Intrinsic motivation	-,633	,189
Extrinsic motivation	-,835	,434
Lack of motivation	,168	-,149

When the skewness and kurtosis values regarding the distribution of the variables in the study are examined, it can be said that the distribution is close to normal. The findings obtained from the analyses performed with the parametric statistics preferred for this reason are given respectively.

In order to reveal the differentiation status of students' motivation levels according to their gender, t test analysis was conducted for independent groups. Findings related to the analysis are given in Table 3.

Table 3. T-Test Results Related to the Differentiation of Students' Motivation Levels According to their Gender

Scales	Gender	N	X	SS	t	p
Internal Motivation	Female	59	45,69	11,158	-,533	,594
	Male	274	46,65	12,675		
Ext. Motivation	Female	59	37,29	8,145	-,522	,602
	Male	274	37,87	7,726		
Non-Motivation	Female	59	16,05	4,837	-2,071*	,039
	Male	274	17,52	4,957		

When Table 3 is analyzed, it is seen that there is no significant difference between the groups in terms of internal motivation and external motivation sub-scales of motivation.

In the non-motivation sub-scale, the average of female students is 16.05 and the average of male students is 17.52. The t value ($t = -2.071$, $p < ,05$) calculated to test the significance of the difference between the mean scores of the groups indicates that the difference between the mean scores of the groups is significant at the level of ,05. According to this finding, non-motivation levels of female students are significantly lower than that of male students.

One-way analysis of variance (ANOVA) was conducted in order to reveal a significant differentiation status of students' motivation levels according to family income. Findings related to the analysis are given in Table 4 and Table 4.

Table 4. N, X and Ss Values Related to the Motivation Points of Students According to Family Income

Scales	Family Income	N	X	SS
Int. Motivation	0-1500	60	43,08	12,958
	1501-3000 TL	169	46,66	12,140
	3001 TL and above	104	48,13	12,258
Ext. Motivation	0-1500	60	36,70	7,511
	1501-3000 TL	169	37,63	7,576
	3001 TL and above	104	38,61	8,271
Non-Motivation	0-1500	60	17,22	5,012
	1501-3000 TL	169	17,50	5,097
	3001 TL and above	104	16,88	4,724

When Table 4 is analyzed, the highest average score in the internal motivation sub-scale is 48.13 and the family income is 3001 TL and above. This is followed by 1501-3000 TL with an average of 46.66, and 1500 TL with an average of 43.08.

In the external motivation sub-scale, the highest average score of 38.61 belongs to students with a family income of and 3001 TL and this is followed by 1501-3000 TL with an average of 37.63, and 0-1500 TL with an average of 36.70.

In the non-motivation sub-scale, the highest average score of 17.50 belongs to students with a family income of 1501-3000 TL, followed by 0-1500 TL with an average of 17.22 and 3001 TL and above with an average of 16.18, respectively.

The results of variance analysis regarding differentiation of motivation levels of students according to family income are given in Table 5.

Table 5. Results of Variance Analysis Regarding Motivation Levels of Students According to Family Income

Scales	Family Income	KT	sd	KO	F	p
Intrinsic Motivation	Between groups	982,607	2	491,304	3,234*	,041
	In-group	50140,474	330	151,941		
	Total	51123,081	332			
Extrinsic Motivation	Between groups	144,504	2	72,252	1,191	,305
	In-group	20016,691	330	60,657		
	Total	20161,195	332			
Non-Motivation	Between groups	24,743	2	12,371	,501	,606
	In-group	8145,047	330	24,682		
	Total	8169,790	332			

When Table 5 is examined, it is seen that there is no significant difference in terms of family income of students in the sub-scales of non-motivation and external motivation, which is one of the motivation factors. However, the F value (F = 3.234; p <, 05) calculated in the internal motivation sub-scale indicates that there is a significant difference between the groups in the related dimension at the level of ,05. The results of the TUKEY test conducted in order to determine the source of the difference between the mean scores of the groups in the internal motivation sub-scale are given in Table 6.

Table 6. TUKEY Test Results Regarding the Students' Mean Scores of Internal Motivation According to Family Income

Dependent variable	(I) Family Income	(J) Family Income	Difference between averages (I-J)	p
Intrinsic Motivation	0-1500	3001 TL and above	-5,051*	,032

When the difference between the mean scores in the inner motivation sub-scale of the students in terms of family income is examined, it can be seen in Table 5 that there is a significant difference between the students whose family income is up to 1500 TL and those who are 3001 TL and above. According to this finding, the internal motivation of students whose family income is up to 1500 TL is significantly lower than that of students with family income of 3001 TL and above.

One-way analysis of variance (ANOVA) was conducted in order to reveal a significant differentiation status of students' motivation levels according to their mother's education levels. Findings related to the analysis are given in Table 7 and Table 8.

Table 7. N, X and Ss. Values Related to Motivation Points of Students According to Their Mother's Education Levels

Scales	Mother's education level	N	X	SS
Intrinsic Motivation	Primary School	122	46,43	12,910
	Secondary School	104	47,60	11,464
	High School	65	44,14	13,102
	University	32	50,08	8,490
Extrinsic Motivation	Primary School	122	37,89	8,252
	Secondary School	104	38,80	6,714
	High School	65	36,00	8,393
	University	32	36,92	6,052
Non-motivation	Primary School	122	16,87	5,299
	Secondary School	104	17,41	4,460
	High School	65	17,45	5,031
	University	32	19,83	3,738

When Table 7 is analyzed, it is seen that the highest average score of 50.08 in internal motivation subscale belongs to students whose mother education level is university, followed by middle school with an average of 47.60, primary school with an average of 46.43 and high school with an average of 44.14, respectively.

In the external motivation sub-scale, the highest mean score of 38.80 belongs to students whose mother education level is secondary school, followed by primary school with an average of 37.89, university with an average of 36.92 and high school with an average of 36.00

In the non-motivation sub-scale, the highest score average is 19.83 for the students whose mother education level is university, followed by high school with an average of 17.45, middle school with an average of 17.41 and primary school with an average of 16.87.

The results of variance analysis regarding the differentiation of motivation levels of students according to their mother's education levels are given in Table 8.

Table 8. Analysis of Variance Results Regarding Motivation Levels of Students According to Their Mother's Education Levels

Scales	Mother's education level	KT	sd	KO	F	p
Intrinsic Motivation	Between groups	642,168	3	214,056	1,395	,244
	In-group	50480,913	329	153,437		
	Total	51123,081	332			
Extrinsic Motivation	Between groups	324,420	3	108,140	1,794	,148
	In-group	19836,775	329	60,294		
	Total	20161,195	332			
Non-motivation	Between groups	107,472	3	35,824	1,462	,225
	In-group	8062,318	329	24,506		
	Total	8169,790	332			

When Table 8 is examined, it is seen that there is no significant difference in motivation dimensions between the groups in terms of maternal education level.

One-way analysis of variance (ANOVA) was conducted in order to reveal a significant differentiation status of students' motivation levels according to their father's education levels. Findings related to the analysis are given in Table 9 and Table 10.

Table 9. N, X and Ss. Values Related to Motivation Points of Students According to Father's Education Level

Scales	Father's Education Level	N	X	SS
Intrinsic Motivation	Between groups	96	44,83	12,919
	In-group	107	48,09	11,959
	Total	97	46,48	11,675
Extrinsic Motivation	Between groups	33	47,85	15,984
	In-group	96	37,41	8,354
	Total	107	38,21	7,175
Non-Motivation	Between groups	97	37,61	7,695
	In-group	33	38,62	8,874
	Total	96	17,42	5,277
	Between groups	107	17,22	4,498
	In-group	97	16,96	5,103
	Total	33	18,31	4,973

When Table 9 is analyzed, it is seen that the highest score average in internal motivation sub-dimension is 48,09 for the students whose father's education level is secondary school, and that is followed by university with an average of 47.85, high school with an average of 46.48 and primary school with an average of 44.83, respectively.

In the external motivation sub-scale, the highest score average of 38.62 belongs to the students whose father education level is university, followed by the secondary school with an average of 38.21, high school with an average of 37.61 and primary school with an average of 37.41, respectively.

In the non-motivation sub-scale, the highest average score of 18.31 belongs to the students whose father education level is university, and this is followed by primary school with an average of 17.42, secondary school with an average of 17.22 and high school with an average of 16.96, respectively.

The variance analysis results regarding the differentiation of motivation levels of the students according to their father's education levels are given in Table 10.

Table 10. Results of Variance Analysis Regarding Motivation Levels of Students According to Father's Education Levels

Scales	Father's Education Level	KT	sd	KO	F	p
Intrinsic Motivation	Between groups	619,545	3	206,515	1,345	,260
	In-group	50503,536	329	153,506		
	Total	51123,081	332			
Extrinsic Motivation	Between groups	47,571	3	15,857	,259	,855
	In-group	20113,624	329	61,136		
	Total	20161,195	332			
Non-Motivation	Between groups	26,267	3	8,756	,354	,786
	In-group	8143,523	329	24,752		
	Total	8169,790	332			

When Table 10 is examined, it is seen that there is no significant difference in motivation dimensions between the groups in terms of father's education level.

One-way analysis of variance (ANOVA) was conducted in order to reveal a significant differentiation status of students' motivation levels according to their classes. Findings related to the analysis are given in Table 11 and Table 12.

Table 11. N, X and Ss. Values Related to Motivation Points of Students According to Their Classes

Scales	Grade	N	X	SS
Intrinsic Motivation	10 th Grade	156	46,93	12,237
	11 th Grade	92	46,67	12,480
	12 th Grade	85	45,44	12,729
Extrinsic Motivation	10 th Grade	156	38,51	7,358
	11 th Grade	92	37,32	8,206
	12 th Grade	85	36,89	8,071
Non-Motivation	10 th Grade	156	16,53	4,496
	11 th Grade	92	17,08	4,969
	12 th Grade	85	18,79	5,462

When Table 11 is analyzed, it is seen that the highest score average 46.93 in the internal motivation sub-scale belongs 10th grade students, followed by 11th grade students with an average of 46.67 and 12th grade students with an average of 45.44, respectively.

In the external motivation sub-scale, the highest score average of 38.51 belongs to 10th grade students, followed by 11th grade students with an average of 37.32 and 12th grade students with an average of 36.89, respectively.

In the non-motivation sub-scale, the highest average score of 18.79 belongs to 12th grade students, followed by 11th grade students with an average of 17.08 and 10th grade students with an average of 16.53 respectively.

The variance analysis results related to the differentiation of motivation levels of students according to their classes are given in Table 12.

Table 12. Results of Variance Analysis Regarding Motivation Levels of Students According to Their Classes

Scales	Grade	KT	sd	KO	F	p
Intrinsic Motivation	Between groups	127,745	2	63,873	,413	,662
	In-group	50995,336	330	154,531		
	Total	51123,081	332			
Extrinsic Motivation	Between groups	170,315	2	85,158	1,406	,247
	In-group	19990,880	330	60,578		
	Total	20161,195	332			
Non-Motivation	Between groups	284,294	2	142,147	5,949*	,003
	In-group	7885,495	330	23,895		
	Total	8169,790	332			

When Table 12 is analyzed, it is seen that there is no significant difference in terms of students' classes in terms of internal motivation and external motivation sub-scales. However, the F value (F = 5,949; p < ,05) calculated in the internal motivation sub-scale indicates that there is a significant difference between the groups in the related dimension at the level of ,05. The results of the TUKEY test conducted to determine the source of the difference between the mean scores of the groups in the non-motivation sub-scale are given in Table 13.

Table 13. TUKEY Test Results Regarding the Non-Motivation Score Averages of the Students According to Their Classes

Dependent variable	(I) Grade	(J) Grade	Difference between averages (I-J)	p
Non-motivation	10 th Grade	12 th Grade	-2,256*	,002

When the difference between the mean scores of the non-motivation sub-scale of the students in terms of their classes is examined, it is seen in Table 13 that there is a significant difference between the 10th grade students and the 12th grade students at the level of ,05. According to this finding, the level of motivation of 10th grade students is significantly lower than that of 12th grade students.

CONCLUSION and DISCUSSION

In this research, academic motivation sources of vocational high school students were examined. In the study, academic motivation sources were tried to be addressed in terms of gender, family economic status, parental education level and grade level.

According to the research results, when academic motivation is considered in terms of gender, there is no significant difference in the internal and external motivation sub-scales, whereas in the non-motivation sub-

scale, the levels of male students were significantly higher than the female students. When the literature is analyzed, it is seen that there are different results for gender variable to affect academic motivation level. For example, Aktaş (2016) concluded in his research on motivation resources of students attending different high school types that there was no significant relationship between external motivation and gender. In the study conducted by Yavuz (2014) for vocational open high school students, the internal motivation of female students was found higher than that of male. In the study conducted by Çakır (2006), women have higher scores on external motivation than men. In the same research, it is seen that there is no gender difference in terms of intrinsic motivation and non-motivation. In the study conducted by Eymur and Geban (2011) on prospective chemistry teachers, the motivation levels of female students were found higher than male students. In the research conducted by Gömleksiz and Serhatlıoğlu (2013) on the teacher candidates, the pre-motivation levels of female teachers were higher than the female teacher candidates, while the internal and external motivation levels of female teachers were higher.

Another result obtained from the study is related to the relationship between family economic situation and student motivation level. Accordingly, while students with good family income are higher in internal (48.13%) and external motivation (38.61) scores, students with an average family income of 3001 TL and above (16.88%) have the lowest score in the non-motivation sub-scale. The results of the research are in line with similar research results. For example, Aktaş (2016) concluded that students with higher family income had higher motivation levels. In the research conducted by Seyis (2011), a significant relationship was found between the economic income levels of the families and the motivation levels of the students. In this study, it was observed that students with high income levels had higher motivation than students with middle and low socio-economic income levels. Again, in the study conducted by Yavuz (2006), it is concluded that there is a close relationship between family economic situation and student motivation. However, there are also research results in which there is no relationship between family economic status and student motivation level. For example, Aytaç (2006) concluded that the motivation scores of the students did not differ significantly according to family income. The same research result is supported by the study by Çakır (2006).

According to the research results, there is a significant relationship between the education level of the parents and the motivation levels of the students. According to the results of the research, the internal and external motivation level of the students whose mother and father education level is university is higher. In the literature, it is seen that as the level of education of parents increases, students' academic success also increases, and they become more successful. Researches reveal this relationship between academic success and motivation (Aktaş, 2016; Ural & Çınar, 2014). There are also studies showing that students with high levels of education are higher in terms of self-confidence (Öztürk, 2017). Schunk and Pajares (2005) state that families affect the motivation of children with their "perception of competence". Families that stimulate their children's feelings of curiosity and establish an environment that is suitable for exploring and experiencing a sense of competence positively affect their children's motivations. It is possible for families with high education levels to achieve this. However,

according to the research result, it is seen that the students whose parents' education level constitute a high rate in the sub-scale of non-motivation. It is thought that this situation can be explained by the fact that the ratio of the number of students whose parents are university graduates is quite low.

According to another finding obtained from the research, students' motivation scores differ depending on the grade level. According to the research result, as the grade level increases, the level of motivation decreases. Research results on the subject also support these results. For example, in the study conducted by Seyis (2011), the motivation scores of ninth grade students were significantly higher than those of twelfth grade students. This means that motivation decreases as the grade level increases. In the study carried out by Çakır (2006), it was concluded that motivation decreased, or non-motivation occurred as the grade level increased. Similarly, Karagöz Bolat (2007) concluded that sixth grade student motivations were higher than seventh grade student motivations. In a study conducted on students studying in higher education, it was found that students studying in the first grade had higher motivation than those studying in the upper grades (Köse, 2010).

Aydın (2007) found that the motivation levels of the students differ according to the classes in his study for the Science course and the motivation decreases as the grade level increases. Problems and conflicts in adolescence occur for many different reasons. It is possible to explain these problems and conflicts depending on the differentiation of physical, sexual, emotional, social and personal developments that occur during adolescence (Kulaksızoğlu, 2004: 18). It can be said that this decreases the motivation towards the school because the increase in the class level with the advancement of age requires the ability to cope more with problems and conflicts during adolescence.

The results of the research show that as the grade level increases, student success decreases. As motivation and academic success are two variables that have meaningful relationships, the emergence of a similar result regarding the motivation variable actually creates a consistency in terms of results. (Seyis, 2011).

RECOMMENDATIONS

According to the results, the following suggestions can be made:

1. The characteristics of students who prefer vocational high schools should be determined in advance, and guidance should be given to students who are likely to experience motivation problems.
2. Students who attend vocational high schools should be made aware of issues such as the purpose, importance and job opportunities of the school.
3. Awareness-raising activities should be conducted on the importance of vocational education in the families of students attending vocational high schools.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. I am responsible for any violations that may arise regarding the article.

REFERENCES

- Aktaş, N. (2016). *Lise Öğrencilerinin Motivasyon Kaynakları ve Karar Verme Stratejileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Alkan, C., Doğan, H. & Sezgin, İ. (1999). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları: Kavramlar, Gelişmeler ve Uygulamalar, Yönelmeler*. Ankara: Gazi Yayınları.
- Amoor, S. S. (2011). The Challenges of Vocational and Technical Education Programmes In Nigerian Universities. *Journal of Research on Computing in Education*, (3): 479-495.
- Aydın, B. (2007). *Fen Bilgisi Dersinde İçsel ve Dışsal Motivasyonun Önemi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aytaç, B. (2006). *Yatili Okullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Motivasyonları Üzerine Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli University Institute of Social Sciences, Kocaeli.
- Bolat, Y. (2016). *Türkiye’de Meslekî ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çakır, E. (2006). *Anadolu Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Depresyon ve Motivasyon Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Dikmen, S. (2007). *Ortaöğretimde Mesleki ve Teknik Eğitim Tercihine Etki Eden Etkenlerin Belirlenmesi (Karabük Örneği)*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Eymur, G. & Geban, Ö. (2011). “An Investigation of Relationship between Motivation and Academic Achievement of Pre-Service Chemistry Teachers”. *Education and Science*, (36): 246-255.
- Gömlüksiz, M. N. & Serhatlıoğlu, B. (2013). “Öğretmen Adaylarının Akademik Motivasyon Düzeylerine İlişkin Görüşleri”, *Journal of Turkish Social Studies*, (3): 99-127.
- Güçlü, M. (2015). “Türkiye’de 1950 ve 1980 Yılları Arasında Süreli Yayınlarla Yansıyan Mesleki ve Teknik Öğretimle İlgili Konuların Değerlendirilmesi: Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi Örneği”. *Turkish Studies*, 10(14): 363-386.
- Karagöz, Bolat, N. (2007). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Fen ve Teknoloji Bilgisi Dersi Öğrencilerinin Öğrenme Stillere Göre Motivasyon ve Başarı Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri (57-83). 2. Baskı*, Ankara: AnıYayınları.
- Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik Psikolojisi*. 6. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

- MEB (2018). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü*, http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/12134429_No1_Turkiyede_Mesleki_ve_Teknik_Egitimin_Gorunumu.pdf [accessed 15.10.2019]
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). www.mevzuat.gov.tr/1.5.1739.pdf [accessed 15.12.2019].
- Özsoy, C. (2007). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Öztürk, N. (2017). “An Examination of The Relationship Between Family Climate, Parental Attachment Styles Perceived by University Students and Self-Confidence Levels”, *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 3(1): 9-22.
- Schunk, D. H. & Pajares, F. (2005). *Competence Perceptions and Academic Functioning, Handbook Of Competence and Motivation*. Newyork: Guildford Press.
- Seyis, S. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Motivasyonları ve Duygusal Zekâları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ural, A. & Çınar F. N. (2014). “The Effect of Parents’ Level of Education on Students’ Mathematics”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, (4): 41-56.
- Yavuz, F. (2006), *Okul Motivasyonu Değerlendirme Ölçeği Yapılandırılması ve Güvenirliği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, H. (2014). *Mesleki Açık Öğretim Lisesi Öğrencilerinin Sunulan Hizmetlerin Etkililiği Konusunda Görüşleri ve Motivasyon Düzeyleri*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYON KAYNAKLARININ İNCELENMESİ

ÖZ

Türkiye’de meslek liseleri, ihtiyaç duyulan nitelikte insan kaynağı yetiştirmede önemli görevler üstlenmektedir. Bu okula devam eden öğrencilerin ise istenen başarıyı gösterebilmeleri akademik motivasyon düzeylerinin iyi olmasıyla mümkün olmaktadır. Bu nedenle meslek liselerine devam eden öğrencilerin motivasyon kaynaklarının bilinmesi ve gerekli önemlerin alınması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de meslek liselerine devam eden öğrencilerin akademik motivasyon kaynakları hakkında bilgi vermek, meslek liselerinde görev yapan öğretmen, yönetici ve program geliştirme uzmanlarına veri sağlamaktır. Araştırmada Çakır (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akademik Motivasyon Ölçeği” kullanılmış, toplam üç yüz otuz üç öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre; meslek liselerine devam eden öğrencilerin iç ve dış motivasyonları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermezken motivasyonsuzluk alt boyutunda ise erkeklerin daha fazla puan aldıkları görülmektedir. Aile ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin iç ve dış motivasyon alt boyutlarında daha fazla puan alırken, aile ekonomik durumu zayıf öğrenciler ise motivasyonsuzluk alt boyutunda daha fazla puan almışlardır. Bunun yanında araştırma sonucuna göre ayrıca; anne ve baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin iç ve dış motivasyon düzeyleri daha da artarken, sınıf düzeyleri arttıkça da azaldığı, üst sınıflardaki öğrencilerin daha fazla motivasyonsuzluk yaşadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek lisesi, akademik motivasyon, motivasyonsuzluk, cinsiyet, aile sosyo-ekonomik durum.

GİRİŞ

Doğal kaynaklar ve yetişmiş insan gücü bir ülkenin kalkınmasını etkileyen en önemli faktörlerdendir. Çünkü üretim, bu iki temel öğenin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle doğal kaynaklardan ve insan gücünden en iyi şekilde yararlanmak, yüksek düzeyde verim elde etmek, gelişmeyi hedefleyen tüm ülkeler için gereklidir. Bunu sağlamak için en önemli araç ise eğitimidir. Bir ülkede doğal kaynaklardan en iyi şekilde faydalanmak ancak iyi yetişmiş insan gücü ile söz konusu olabilmektedir (Güçlü, 2015). Bu konudaki en önemli sorumluluklardan birisi de mesleki eğitime düşmektedir.

Bir kavram olarak meslekî eğitim, bilgi, beceri ve ilgileri doğrultusunda bir meslekte uzmanlaşmak isteyen bireylere yönelik geliştirilen, mesleklere yönelik insan ihtiyacının karşılanmasında rol oynayan bir eğitim alanıdır (Bolat, 2016). Toplumsal beklentiler, gelişmenin itici gücü ve sanayi çevrelerinin ihtiyaçları mesleki eğitimin şekillenmesinde yapıcı güç durumuna gelmiştir. Gerçekten de mesleki-teknik eğitim, bireyin yaşamında bireysel, sosyal, ekonomik, kültürel ve ulusal gereksinimlerin karşılanmasında zorunlu olan bir eğitimidir (Özsoy, 2007).

Türkiye’de mesleki eğitimin düzenlenmesinde en önemli kanunlardan birisi 1973 tarih ve 1739 sayılı 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu’dur. Bu kanunda mesleki eğitimle ilgili “Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.” ifadesine yer verilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

Türkiye’de mesleki eğitimin en yoğun olarak verildiği kurumlar, mesleki ve teknik eğitim kurumlarıdır. Eğitimin bu kademesi özellikle; kalkınma ve istihdamın artırılıp geliştirilmesi, rekabet gücünün daha da artırılması açısından oldukça öneme sahiptir. Bu konuda toplumsal bilincin oluşturulması gerekmektedir. Çünkü 21. yüzyıla uyum sağlayabilmek için Türkiye’de de mesleki ve teknik eğitime gereken önem verilmelidir (Alkan vd. 1999). Çünkü meslekî ve teknik eğitim, bireysel ve toplumsal açıdan ekonomiye doğrudan etki etmesi nedeniyle sosyal ve ekonomik yönden ülkenin gelişimini sağlayacak potansiyele sahiptir (MEB, 2018).

Bir ülkede meslekî ve teknik eğitimin temel amacı, ülkenin ve bireyin istihdam açısından beklentilerini uyumlu hale getirmektir. Meslekî ve teknik eğitim öğrencileri sadece iyi vatandaş olarak yetiştirmeyi değil, aynı zamanda onları ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür verilerek bir üst öğrenime ve iş hayatına hazırlamayı da amaçlamaktadır (Amoor, 2011).

Fakat meslekî ve teknik liselerinin önemi hakkında toplumsal farkındalığının yeterli olduğunu söylemek güçtür. Çünkü meslekî ve teknik eğitim toplum içerisinde ikincil bir eğitim olarak görülmektedir. Toplum içinde sosyal ve ekonomik değer bakımından genel ortaöğretim ve yükseköğretim daha önemli görülmektedir. Bu algı, başarılı öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerine engel olmaktadır. Bunun yanı sıra özel sektör meslekî ve teknik eğitim süreçlerinde yeterince yer almamakta, bu okulun mezunlarına istihdamda öncelik vermemekte ve meslekî eğitim alanları ve seviyelerine göre farklı ücret uygulaması yapmamaktadır. Ebeveynler yükseköğretime daha

fazla değer vermekte, fakat meslekî ve teknik eğitim mezunları yükseköğretime geçişte beklenen başarıyı gösterememektedirler (MEB, 2018).

Meslek liseleri ile ilgili sorunlardan bir diğeri öğrenci seçimi ile ilgilidir. Meslek liseleri öğrencilerine sadece akademik başarılarına göre yönlendirme yapılmakta, mizaç, yetenek ve ilgileri dikkate alınmamaktadır. Öğrencilerin temel eğitimden itibaren meslekî ilgi ve yeteneklerini tespit eden, öğrencileri ve ailelerini bu doğrultuda yönlendiren yaygın bir meslekî beceri değerlendirme ve rehberlik sistemi bulunmamaktadır. Mevcut program yapısı öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfedebilecekleri bir program yapısına sahip değildir. Ayrıca meslekî ve teknik eğitim gören öğrencilerin akademik hazırbulunuşluklarının yeterli olmaması başarılarının düşmesine sebep olmaktadır (MEB, 2018).

Araştırmalar, meslek lisesi öğrencilerinin okul tercihlerinde; üniversite giriş sınavlarında meslek lisesi mezunlarına alanlarının devamı niteliğindeki bölümleri seçmeleri halinde ek puan verilmesinin, yükseköğretime yerleşememe durumunda elimde bir mesleğim olsun düşüncesinin, meslek lisesi mezunlarına meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş hakkı verilmesinin, daha kısa yoldan iş hayatına atılmak düşüncesinin etken olduğunu göstermektedir (Dikmen, 2007).

Meslek liselerinden istenen verimin elde edilebilmesi için sorunların çözülmesi, bu okullara devam eden öğrencilerin bilinçli bir şekilde bu okulları seçmeleri, toplumda mesleki eğitimin önemi konusunda farkındalık yaratılması gerekmektedir. Bunun yanında meslek liseleri öğrencilerinin okula devam etmeleri ile ilgili olarak da belli bir hedeflerinin olmaması onların başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Meslek lisesi öğrencilerin motivasyon kaynaklarının bilinmesi ve ortaya çıkan sonuçların teori ve uygulama sürecinde kullanılması okulun öğrenci ve toplum gözünde öneminin ve anlamının arttırmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada meslek lisesi öğrencilerinin akademik motivasyon kaynaklarının araştırılması hedeflenmektedir. Elde edilecek sonuçların öğrenme-öğretme süreçlerinde, program geliştirme çalışmalarında ve eğitim politikasının belirlenmesinde katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, meslek lisesi öğrencilerinin akademik motivasyon kaynaklarının farklı değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç çerçevesinde şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Meslek lisesi öğrencilerinin motivasyon düzeyleri, cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Meslek lisesi öğrencilerin motivasyon düzeyleri, aile gelir durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Meslek lisesi öğrencilerinin motivasyon düzeyleri, anne eğitim düzeylerine farklılaşmakta mıdır?
4. Meslek lisesi öğrencilerinin motivasyon düzeyleri, baba eğitim düzeylerine farklılaşmakta mıdır?
5. Meslek lisesi öğrencilerinin motivasyon düzeyleri, sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmalar; geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır. Araştırmacı burada var olan durumu ayrıntısıyla betimlemeye ve durum hakkında ayrıntılı bilgi vermeye çalışır (Karakaya, 2012). Araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin akademik motivasyon kaynakları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında meslek liselerine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İç Anadolu'da bir ilden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 333 öğrenci oluşturmaktadır. Meslek lisesi başlığı altında birçok alan olması nedeniyle tesadüfi örnekleme yöntemi tercih edilmiş ve mümkün olduğunca her alandan rastgele seçilen katılımcılarla heterojenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Örneklem alınan öğrencilerin betimsel özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Araştırmada Yer Alan Öğrencilerin Betimsel Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	59	17,7
	Erkek	274	82,3
Aile geliri	1500 TL'ye kadar	60	18,0
	1501-3000 TL	169	50,8
	3001 TL ve üzeri	104	31,2
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	122	36,6
	Ortaokul	104	31,2
	Lise	65	19,5
	Üniversite	32	9,61
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	96	28,8
	Ortaokul	107	32,1
	Lise	97	29,1
	Üniversite	33	9,91
Sınıf	10. Sınıf	156	46,9
	11. Sınıf	92	27,6
	12. Sınıf	85	25,5

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin 59 (%17,7)'unun kadın, 274 (%82,3)'ünün erkek olduğu; 60 (%18,0)'ünün aile gelirinin 1500 TL'ye kadar, 169 (%50,8)'unun 1501-3000 TL ve 104 (%31,2)'ünün 3001 TL ve üzeri olduğu; 122 (%36,6)'sinin anne eğitim düzeyinin ilkökul, 104 (%31,2)'ünün ortaokul, 65 (%19,5)'inin lise ve 32 (%9,61)'sinin üniversite olduğu; 96 (%28,8)'sının baba eğitim düzeyinin ilkökul, 107 (%32,1)'sinin ortaokul, 97 (%29,1)'sinin lise ve 33 (%9,91)'ünün üniversite olduğu; 156 (%46,9)'sının sınıfının 10. Sınıf, 92 (%27,6)'sinin 11. Sınıf ve 85 (%25,5)'inin 12. sınıf olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kişisel bilgi formu yanında akademik motivasyon ölçeği de kullanılmıştır. Akademik motivasyon ölçeği, eğitime yönelik bir motivasyon ölçeği olup, "Echelle de Motivation en Education (EME)" isimli Fransızca bir ölçekten İngilizceye çevrilmiştir. 28 madde ve üç alt boyuttan oluşan ölçek, Çakır (2006) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve uyarlama çalışması yapılmıştır. Ölçek; içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç boyutu oluşturan 22 maddeye düşürülmüştür. 7'li likert şeklinde derecelenen ölçekten yüksek puan almak, yüksek motivasyon kaynağı anlamına gelmektedir.

Ölçeğe ilişkin yapılan güvenilirlik analizlerinde iç tutarlılık anlamındaki Cronbach Alpha katsayısı iç motivasyon alt boyutu için, 85; dış motivasyon alt boyutu için, 87 ve motivasyonsuzluk alt boyutu için ,81 olarak belirlenmiştir. Elde edilen değerler ölçeğin güvenilirliğinin kabul edilebilir sınırların üstünde olduğunu göstermektedir.

Betimsel nitelikteki bu araştırmada veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmasının nedeni, araştırmanın var olan mevcut durumu ortaya koyma hedefi taşıması ve bu araştırmayla elde edilecek bulgularla da yeni nitel çalışmalar için kaynak oluşturacak olmasıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama süreci 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Gönüllülük esasına göre belirlenen öğrenci grubuna veri toplama aracı dağıtılmış ve formun doldurulmasına yönelik açıklamalar yapılmıştır. Öğrencilere 25-30 dakika süre verilerek, yanıtlarının gizli tutulacağı vurgulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için SPSS 25.00 paket programı kullanılmıştır. Veri analizine geçmeden önce değişkenlerin normal dağılım durumu incelenmiş ve kullanılacak testler buna göre belirlenmiştir. Değişkenlerin normal dağılıma uygun bir yapıya sahip olduğu görülmüş ve bu çerçevede analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Akademik motivasyon düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla bağımsız gruplar için t testi analizi yapılmıştır.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin aile gelirlerine, anne eğitim düzeylerine, baba eğitim düzeylerine ve sınıflarına göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farkların kaynağını belirlemek amacıyla da ileri istatistik tekniklerinden TUKEY testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine uygun olarak bulgulara yer verilmiş, verilerin analizine ilişkin yorumlarda bulunulmuştur. İlk olarak değişkenlerin normal dağılım durumuna ilişkin yapılan analizlerden elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Normal dağılımın çarpıklık ve basıklık olmak üzere iki bileşeni vardır. Bir değişken normal dağılıma sahip olduğunda değişkene ait çarpıklık ve basıklık değerleri sıfıra eşit olur. Bununla birlikte çarpıklık ve basıklık değerleri (-1/+1) aralığında olduğunda da dağılım normale oldukça yakın olarak kabul edilir.

Tablo 2. Değişkenlerin Normal Dağılım Durumlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

Boyutlar	Çarpıklık katsayısı	Basıklık katsayısı
İç motivasyon	-,633	,189
Dış motivasyon	-,835	,434
Motivasyonsuzluk	,168	-,149

Araştırmada yer alan değişkenlerin dağılımlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, dağılımların normale yakın olduğu söylenebilir. Bu nedenle tercih edilen parametrik istatistiklerle yapılan analizlerden elde edilen bulgular sırasıyla vermiştir.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla bağımsız gruplar için t testi analizi yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	X	SS	t	p
İç motivasyon	Kız	59	45,69	11,158	-,533	,594
	Erkek	274	46,65	12,675		
Dış motivasyon	Kız	59	37,29	8,145	-,522	,602
	Erkek	274	37,87	7,726		
Motivasyonsuzluk	Kız	59	16,05	4,837	-2,071*	,039
	Erkek	274	17,52	4,957		

Tablo 3 incelendiğinde motivasyonun iç motivasyon ve dış motivasyon alt boyutlarında gruplar arasında cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Motivasyonsuzluk alt boyutunda kız öğrencilerin ortalamasının 16,05, erkek öğrencilerin ortalamasının ise 17,52 olduğu görülmektedir. Grupların puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla hesaplanan t değeri (t=-2,071, p<,05) grupların puan ortalamaları arasındaki farkın ,05 düzeyinde anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Bu bulguya göre kız öğrencilerin motivasyonsuzluk düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde düşüktür.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin aile gelirlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Aile Gelirlerine Göre Motivasyon Puanlarına İlişkin N, X Ve ss. Değerleri

Boyutlar	Aile geliri	N	X	SS
İç motivasyon	1500 TL'ye kadar	60	43,08	12,958
	1501-3000 TL	169	46,66	12,140
	3001 TL ve üzeri	104	48,13	12,258
Dış motivasyon	1500 TL'ye kadar	60	36,70	7,511
	1501-3000 TL	169	37,63	7,576
	3001 TL ve üzeri	104	38,61	8,271
Motivasyonsuzluk	1500 TL'ye kadar	60	17,22	5,012
	1501-3000 TL	169	17,50	5,097
	3001 TL ve üzeri	104	16,88	4,724

Tablo 4 incelendiğinde iç motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 48,13 ile aile geliri 3001 TL ve üzeri olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 46,66 ortalama ile 1501-3000 TL ve 43,08 ortalama ile 1500 TL'ye kadar olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Dış motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 38,61 ile aile geliri 3001 TL ve üzeri olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 37,63 ortalama ile 1501-3000 TL ve 36,70 ortalama ile 1500 TL'ye kadar olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Motivasyonsuzluk alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 17,50 ile aile geliri 1501-3000 TL olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 17,22 ortalama ile 1500 TL'ye kadar ve 16,88 ortalama ile 3001 TL ve üzeri olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin aile gelirlerine göre motivasyon düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Aile Gelirlerine Göre Motivasyon Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Aile geliri	KT	sd	KO	F	p
İç motivasyon	Gruplar arası	982,607	2	491,304	3,234*	,041
	Grup içi	50140,474	330	151,941		
	Toplam	51123,081	332			
Dış motivasyon	Gruplar arası	144,504	2	72,252	1,191	,305
	Grup içi	20016,691	330	60,657		
	Toplam	20161,195	332			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	24,743	2	12,371	,501	,606
	Grup içi	8145,047	330	24,682		
	Toplam	8169,790	332			

Tablo 5 incelendiğinde motivasyon faktörlerinden dış motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutlarında öğrencilerin aile gelirleri açısından anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte iç motivasyon alt boyutunda hesaplanan F değeri ($F=3,234$; $p<,05$), ilgili boyutta gruplar arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğunu ifade etmektedir. İç motivasyon alt boyutunda grupların puan ortalamaları arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan TUKEY testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Aile Gelirlerine Göre İç Motivasyon Puan Ortalamalarına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	(I) Aile geliri	(J) Aile geliri	Ortalamalara arası fark (I-J)	p
İç motivasyon	1500 TL'ye kadar	3001 TL ve üzeri	-5,051*	,032

Öğrencilerin aile gelirleri açısından iç motivasyon alt boyutundaki puan ortalamaları arasındaki fark incelendiğinde aile geliri 1500 TL'ye kadar olan öğrencilerle 3001 TL ve üzeri olan öğrenciler arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın olduğu Tablo 5'te görülmektedir. Bu bulguya göre aile geliri 1500 TL'ye kadar olan öğrencilerin iç motivasyonları, aile geliri 3001 TL ve üzeri olan öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde düşüktür.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 7 ve Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Motivasyon Puanlarına İlişkin N, X Ve ss. Değerleri

Boyutlar	Anne eğitim düzeyi	N	X	SS
İç motivasyon	İlkokul	122	46,43	12,910
	Ortaokul	104	47,60	11,464
	Lise	65	44,14	13,102
	Üniversite	32	50,08	8,490
Dış motivasyon	İlkokul	122	37,89	8,252
	Ortaokul	104	38,80	6,714
	Lise	65	36,00	8,393
	Üniversite	32	36,92	6,052
Motivasyonsuzluk	İlkokul	122	16,87	5,299
	Ortaokul	104	17,41	4,460
	Lise	65	17,45	5,031
	Üniversite	32	19,83	3,738

Tablo 7 incelendiğinde iç motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 50,08 ile anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 47,60 ortalama ile ortaokul, 46,43 ortalama ile ilkokul ve 44,14 ortalama ile lise olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Dış motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 38,80 ile anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 37,89 ortalama ile ilkokul, 36,92 ortalama ile üniversite ve 36,00 ortalama ile lise olan öğrencilerin izlediği görülmektedir

Motivasyonsuzluk alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 19,83 ile anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 17,45 ortalama ile lise, 17,41 ortalama ile ortaokul ve 16,87 ortalama ile ilkokul olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre motivasyon düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Motivasyon Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Anne eğitim düzeyi	KT	sd	KO	F	p
İç motivasyon	Gruplar arası	642,168	3	214,056	1,395	,244
	Grup içi	50480,913	329	153,437		
	Toplam	51123,081	332			
Dış motivasyon	Gruplar arası	324,420	3	108,140	1,794	,148
	Grup içi	19836,775	329	60,294		
	Toplam	20161,195	332			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	107,472	3	35,824	1,462	,225
	Grup içi	8062,318	329	24,506		
	Toplam	8169,790	332			

Tablo 8 incelendiğinde motivasyon boyutlarında gruplar arasında anne eğitim düzeyi açısından anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 9 ve Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Motivasyon Puanlarına İlişkin N, X Ve ss. Değerleri

Boyutlar	Baba eğitim düzeyi	N	X	SS
İç motivasyon	İlkokul	96	44,83	12,919
	Ortaokul	107	48,09	11,959
	Lise	97	46,48	11,675
	Üniversite	33	47,85	15,984
Dış motivasyon	İlkokul	96	37,41	8,354
	Ortaokul	107	38,21	7,175
	Lise	97	37,61	7,695
	Üniversite	33	38,62	8,874
Motivasyonsuzluk	İlkokul	96	17,42	5,277
	Ortaokul	107	17,22	4,498
	Lise	97	16,96	5,103
	Üniversite	33	18,31	4,973

Tablo 9 incelendiğinde iç motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 48,09 ile baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 47,85 ortalama ile üniversite, 46,48 ortalama ile lise ve 44,83 ortalama ile ilkokul olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Dış motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 38,62 ile baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 38,21 ortalama ile ortaokul, 37,61 ortalama ile lise ve 37,41 ortalama ile ilkokul olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Motivasyonsuzluk alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 18,31 ile baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilere ait olduğu, bunu sırasıyla 17,42 ortalama ile ilkokul, 17,22 ortalama ile ortaokul ve 16,96 ortalama ile lise olan öğrencilerin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre motivasyon düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Motivasyon Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Baba eğitim düzeyi	KT	sd	KO	F	p
İç motivasyon	Gruplar arası	619,545	3	206,515	1,345	,260
	Grup içi	50503,536	329	153,506		
	Toplam	51123,081	332			
Dış motivasyon	Gruplar arası	47,571	3	15,857	,259	,855
	Grup içi	20113,624	329	61,136		
	Toplam	20161,195	332			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	26,267	3	8,756	,354	,786
	Grup içi	8143,523	329	24,752		
	Toplam	8169,790	332			

Tablo 10 incelendiğinde motivasyon boyutlarında gruplar arasında baba eğitim düzeyi açısından anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin sınıflarına göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 11 ve Tablo 12'te verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Motivasyon Puanlarına İlişkin N, X ve ss. Değerleri

Boyutlar	Sınıf	N	X	SS
İç motivasyon	10. Sınıf	156	46,93	12,237
	11. Sınıf	92	46,67	12,480
	12. Sınıf	85	45,44	12,729
Dış motivasyon	10. Sınıf	156	38,51	7,358
	11. Sınıf	92	37,32	8,206
	12. Sınıf	85	36,89	8,071
Motivasyonsuzluk	10. Sınıf	156	16,53	4,496
	11. Sınıf	92	17,08	4,969
	12. Sınıf	85	18,79	5,462

Tablo 11 incelendiğinde iç motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 46,93 ile 10. Sınıf öğrencilerine ait olduğu, bunu sırasıyla 46,67 ortalama ile 11. sınıf ve 45,44 ortalama ile 12. sınıf öğrencilerinin izlediği görülmektedir.

Dış motivasyon alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 38,51 ile 10. Sınıf öğrencilerine ait olduğu, bunu sırasıyla 37,32 ortalama ile 11. Sınıf ve 36,89 ortalama ile 12. Sınıf öğrencilerinin izlediği görülmektedir.

Motivasyonsuzluk alt boyutunda en yüksek puan ortalamasının 18,79 ile 12. Sınıf öğrencilerine ait olduğu, bunu sırasıyla 17,08 ortalama ile 11. Sınıf ve 16,53 ortalama ile 10. Sınıf öğrencilerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin sınıflarına göre motivasyon düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Motivasyon Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Sınıf	KT	sd	KO	F	p
İç motivasyon	Gruplar arası	127,745	2	63,873	,413	,662
	Grup içi	50995,336	330	154,531		
	Toplam	51123,081	332			
Dış motivasyon	Gruplar arası	170,315	2	85,158	1,406	,247
	Grup içi	19990,880	330	60,578		
	Toplam	20161,195	332			
Motivasyonsuzluk	Gruplar arası	284,294	2	142,147	5,949*	,003
	Grup içi	7885,495	330	23,895		
	Toplam	8169,790	332			

Tablo 12 incelendiğinde motivasyon faktörlerinden iç motivasyon ve dış motivasyon alt boyutlarında öğrencilerin sınıfları açısından anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte iç motivasyon alt boyutunda hesaplanan F değeri (F=5,949; p<,05), ilgili boyutta gruplar arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğunu ifade etmektedir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda grupların puan ortalamaları arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan TUKEY testi sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin sınıflarına göre motivasyonsuzluk puan ortalamalarına ilişkin TUKEY testi sonuçları

Bağımlı değişken	(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalamalar arası fark (I-J)	p
Motivasyonsuzluk	10. Sınıf	12. Sınıf	-2,256*	,002

Öğrencilerin sınıfları açısından motivasyonsuzluk alt boyutundaki puan ortalamaları arasındaki fark incelendiğinde aile geliri 10. Sınıf öğrencileri ile 12. Sınıf öğrencileri arasında ,05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın olduğu Tablo 13'te görülmektedir. Bu bulguya göre 10. Sınıf öğrencilerinin motivasyonsuzluk düzeyleri, 12. Sınıf öğrencilerinininkinden anlamlı düzeyde düşüktür.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Yapılan araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin akademik motivasyon kaynakları incelenmiştir. Araştırmada akademik motivasyon kaynakları; cinsiyet, aile ekonomik durumu, anne-baba eğitim düzeyi ve sınıf düzeyi açısından ele alınmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, akademik motivasyon cinsiyet açısından ele alındığında iç ve dış motivasyon alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmazken, motivasyonsuzluk alt boyutunda ise erkek öğrencilerin düzeyleri kadın öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Literatür incelendiğinde cinsiyet değişkeninin akademik motivasyon düzeyini etkilemesine yönelik farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Örneğin Aktaş (2016), farklı lise türlerine devam öğrencilerin motivasyon kaynaklarını incelediği araştırmasında dışsal motivasyon ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, erkeklerin motivasyonsuzluk alt boyutunda ise kadın öğrencilere göre daha yüksek puana sahip oldukları sonucuna varmıştır. Yavuz'un (2014) mesleki açıköğretim lisesi öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada kadın öğrencilerin iç motivasyonları erkeklerden yüksek bulunmuştur. Çakır (2006) tarafından yapılan araştırmada da kadınların dışsal motivasyon konusunda erkelere göre daha yüksek puana sahiptirler. Aynı araştırmada içsel motivasyon ve motivasyonsuzluk konusunda ise cinsiyet bakımından bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Eymur ve Geban (2011) tarafından kimya öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmada kadın öğrencilerin motivasyon düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013) tarafından öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmada da kadın öğretmen adayları iç ve dış motivasyon düzeyleri daha yüksek çıkarken, erkek öğretmenlerin motivasyonsuzluk düzeyleri ise kadın öğretmen adaylarından yüksek çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise aile ekonomik durum ve öğrenci motivasyon düzeyi arasındaki ilişki ile ilgilidir. Buna göre ailesi gelir bakımından iyi olan öğrencilerin iç (%48,13) ve dış motivasyon (38,61) puanları daha yüksekken, motivasyonsuzluk alt boyutunda da ortalama aile geliri 3001 TL ve üzeri olan öğrencilerin (%16,88) en az puana sahip oldukları gözlenmektedir. Araştırmanın sonuçları benzer araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Örneğin Aktaş (2016) araştırmasında aile geliri yüksek olan öğrencilerin motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Seyis (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da ailelerin ekonomik gelir düzeyleri ile öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu araştırmada yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin orta ve düşük sosyo-ekonomik gelir düzeyine sahip öğrencilere göre motivasyonlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine Yavuz (2006) tarafından yapılan araştırmada da aile ekonomik durum ve öğrenci motivasyonu arasında yakın bir ilişki olduğunu göstermektedir. Fakat bunun yanında aile ekonomik durum öğrenci motivasyon düzeyi arasında ilişkinin bulunmadığı araştırma sonuçları da bulunmaktadır. Örneğin Aytaç (2006), çalışmasında öğrencilerin motivasyon puanlarının aile gelir durumuna göre anlamlı bir derecede fark olmadığı sonucuna varmıştır. Aynı araştırma sonucu, Çakır (2006) tarafından yapılan çalışmayla da desteklenmektedir.

Araştırma sonucuna göre anne ve baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Araştırma sonucuna göre anne ve baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin iç ve dış motivasyon düzeyi daha yüksektir. Literatürde anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin akademik başarılarının arttığı, daha başarılı oldukları görülmektedir. Araştırmalar akademik başarı ve motivasyon arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (Aktaş, 2016; Ural & Çınar, 2014). Yine anne ve baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin özgüven bakımından da daha iyi olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Öztürk, 2017). Schunk ve Pajares (2005), “yeterlilik algısı” ile ailelerin çocukların motivasyonlarını etkilediğini belirtmektedirler. Çocuklarının merak duygularını harekete geçiren, keşfetmeye ve girişimciliği teşvik ederek onları öğrenme yeterliliği konusunda bir duygu yaşamaya uygun çevre ayarlayan aileler çocuklarının motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan ailelerin bunu sağlamaları mümkün olmaktadır. Fakat araştırma sonucuna göre motivasyonsuzluk alt boyutunda da anne ve baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin yüksek bir oran oluşturduğu görülmektedir. Bu durumun anne ve babası üniversite olan öğrencilerin sayısının toplam öğrenci sayısına oranının oldukça az olmasıyla açıklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulguya göre öğrencilerin motivasyon puanları sınıf düzeyine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Araştırma sonucuna göre sınıf derecesi arttıkça motivasyon düzeyinde de azalmalar görülmektedir. Konuya ilişkin yapılan araştırma sonuçları da bu sonuçları destekler niteliktedir. Örneğin Seyis (2011) tarafından yapılan çalışmada, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin motivasyon puanları, on ikinci sınıf öğrencilerinin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Bu durum sınıf düzeyi arttıkça motivasyonun azaldığı anlamına gelmektedir. Çakır'ın (2006) yaptığı çalışmada da sınıf düzeyi arttıkça motivasyonun azaldığı ya da motivasyonsuzluğun ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Karagöz Bolat' da (2007) altıncı sınıf öğrenci motivasyonlarının yedinci sınıf öğrencilerinin motivasyonlarından yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Yükseköğretimde okuyan öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada ise birinci sınıfta okuyan öğrencilerin üst sınıflarda okuyarlardan daha yüksek motivasyona sahip oldukları tespit edilmiştir (Köse, 2010). Aydın (2007) ise Fen Bilgisi dersi için yaptığı çalışmasında öğrencilerin motivasyon düzeylerinin sınıflara göre farklılık gösterdiğini, sınıf düzeyi arttıkça motivasyonun azaldığını bulmuştur. Ergenlikteki sorunlar ve çatışmalar birbirinden çok farklı nedenlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlar ve çatışmaları ergenlik sırasında meydana gelen bedensel, cinsel, duygusal, sosyal ve kişisel gelişmelerin bireyde oluşturduğu farklılaşmaya bağlı olarak açıklamak mümkündür (Kulaksızoğlu, 2004: 18). Yaşın ilerlemesiyle birlikte sınıf düzeyinin artması, ergenlik döneminde sorun ve çatışmalarla daha fazla baş edebilme becerisini gerektirmesi nedeniyle, bu durumun okula karşı olan motivasyonu düşürdüğü söylenebilir.

Araştırmadan ortaya çıkan sonuçlar sınıf düzeyi arttıkça öğrenci başarısının azaldığını göstermektedir. Motivasyon değişkeniyle ilgili olarak da benzer bir sonucun ortaya çıkması aslında sonuçlar açısından bir tutarlılık oluşturmaktadır. Çünkü motivasyon ve akademik başarı anlamlı ilişkiler içinde olan iki değişkendir (Seyis, 2011).

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerin getirilebilir:

1. Meslek lisesini tercih eden öğrencilerinin özellikleri iyi bir şekilde belirlenmeli, motivasyon problemi yaşama ihtimali olan öğrencilere rehberlik yapılmalıdır.
2. Meslek lisesini kazanan öğrencilere okulun amacı, önemi ve iş imkânları gibi konularda farkındalık yapılmalıdır.
3. Meslek liselerine devam eden öğrencilerin ailelerinde de mesleki eğitimin önemine ilişkin farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

ETİK METNİ

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar olarak tarafıma aittir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, N. (2016). *Lise Öğrencilerinin Motivasyon Kaynakları ve Karar Verme Stratejileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (1999). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları: Kavramlar, Gelişmeler ve Uygulamalar, Yönelmeler*. Ankara: Gazi Yayınları.
- Amoor, S. S. (2011). The Challenges of Vocational and Technical Education Programmes In Nigerian Universities. *Journal of Research on Computing in Education*, (3): 479-495.
- Aydın, B. (2007). *Fen Bilgisi Dersinde İçsel ve Dışsal Motivasyonun Önemi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aytaç, B. (2006). *Yatılı Okullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Motivasyonları Üzerine Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli University Institute of Social Sciences, Kocaeli.
- Bolat, Y. (2016). *Türkiye’de Meslekî ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çakır, E. (2006). *Anadolu Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Depresyon ve Motivasyon Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Dikmen, S. (2007). *Ortaöğretimde Mesleki ve Teknik Eğitim Tercihine Etki Eden Etkenlerin Belirlenmesi (Karabük Örneği)*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Eymur, G. ve Geban, Ö. (2011). “An Investigation of Relationship between Motivation and Academic Achievement of Pre-Service Chemistry Teachers”. *Education and Science*, (36): 246-255.
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). “Öğretmen Adaylarının Akademik Motivasyon Düzeylerine İlişkin Görüşleri”, *Journal of Turkish Social Studies*, (3): 99-127.

- Güçlü, M. (2015). "Türkiye'de 1950 ve 1980 Yılları Arasında Süreli Yayınlarla Yansıyan Mesleki ve Teknik Öğretimle İlgili Konuların Değerlendirilmesi: Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi Örneği". *Turkish Studies*, 10(14): 363-386.
- Karagöz, Bolat, N. (2007). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Fen ve Teknoloji Bilgisi Dersi Öğrencilerinin Öğrenme Stillere Göre Motivasyon ve Başarı Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıoğen (Edt.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri (57-83). 2. Baskı*, Ankara: AnıYayınları.
- Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik Psikolojisi*. 6. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- MEB (2018). *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü*, http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/12134429_No1_Turkiyede_Mesleki_ve_Teknik_Egitimin_Gorunumu.pdf [accessed 15.10.2019]
- National Education Basic Law (1973). [www.mevzuat.gov.tr /1.5.1739.pdf](http://www.mevzuat.gov.tr/1.5.1739.pdf) [accessed 15.12.2019].
- Özsoy, C. (2007). *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Öztürk, N. (2017). "An Examination of The Relationship Between Family Climate, Parental Attachment Styles Perceived by University Students and Self-Confidence Levels", *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 3(1): 9-22.
- Schunk, D. H. ve Pajares, F. (2005). *Competence Perceptions and Academic Functioning, Handbook Of Competence and Motivation*. Newyork: Guildford Press.
- Seyis, S. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Motivasyonları ve Duygusal Zekâları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ural, A. ve Çınar F. N. (2014). "The Effect of Parents' Level of Education on Students' Mathematics", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, (4): 41-56.
- Yavuz, F. (2006), *Okul Motivasyonu Değerlendirme Ölçeği Yapılandırılması ve Güvenirliği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, H. (2014). *Mesleki Açık Öğretim Lisesi Öğrencilerinin Sunulan Hizmetlerin Etkililiği Konusunda Görüşleri ve Motivasyon Düzeyleri.*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.